Nafaka Artırım Davasında Islah

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 2. Hukuk Dairesi	04.03.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/10739	2026/2494	HMK 176, HMK 177, HMK 31, TMK 182/2, TMK 330, TMK 331

ÖZET

Anlaşmalı boşanma sonrası açılan iştirak nafakası artırım davasında ıslahla yükseltilen talebin dikkate alınması, protokolde ayrıca düzenlenen eğitim giderlerinin tek bir iştirak nafakası içinde belirlenmesi gerektiği kabul edildi. Oy çokluğuyla verilen kararda karşı oy HGK 2019/1150'ye dayandı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/istirak-nafakasi-artirim-davasinda-islah-2026-2494/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

2. Hukuk Dairesi 2025/10739 E. , 2026/2494 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 56. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1202 E., 2025/1446 K.

DAVA TÜRÜ : İştirak Nafakasının Artırılması- Kişisel İlişkinin Yeniden Düzenlenmesi ve Anlaşmalı Boşanma Protokolünün Uyarlanması

İLK DERECE MAHKEMESİ : Küçükçekmece 3. Aile Mahkemesi

SAYISI : 2022/762 E., 2024/275 K.

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesince verilen, yukarıda tarihi ve numarası gösterilen hüküm davacı kadın vekili tarafından kişisel ilişkinin sınırlandırılması talebinin reddi, kişisel ilişki yönünden talep aşılarak hüküm kurulması, iştirak nafakasının miktarı, iştirak nafakası yönünden ıslah dilekçesinin dikkate alınmaması ve nafakaya uygulanacak ÜFE artışına dava tarihinden itibaren hükmedilmemesi, eğitim giderlerine ilişkin hükmün uyarlanması talebi yönlerinden (davasının tümüyle kabul edilmemesi yönünden); davalı erkek vekili tarafından ise kadının kişisel ilişkinin yeniden

düzenlenmesi ve iştirak nafakasının artırılması talebinin kabulü, kişisel ilişki süresi ve iştirak nafakasının miktarı yönünden temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

1.Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı erkeğin tüm, davacı kadının ise aşağıdaki bentlerin kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2.Davacı kadın tarafından, taraflar arasındaki anlaşmalı boşanma davası sonucu hükmedilen iştirak nafakasının artırılması, kişisel ilişkinin yeniden düzenlenmesi ve eğitim giderlerine ilişkin hükmün uyarlanması talebiyle açılan davanın yapılan yargılaması sonucunda İlk Derece Mahkemesince davacı kadının iştirak nafakasının artırılması talebinin kabulüne, kişisel ilişkinin yeniden düzenlenmesi ve eğitim giderlerine ilişkin protokolün uyarlanması talebinin ise reddine karar verilmiştir. Kararın taraf vekillerince istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince iştirak nafakasının miktarı yönünden tarafların istinaf itirazlarının esastan reddine, çocuğun eğitim giderlerine ilişkin hükmün uyarlanmasına yönelik istinaf talebinin İlk Derece Mahkemesi gerekçesinin düzeltilmesi suretiyle reddine, kişisel ilişkinin yeniden düzenlenmesine yönelik istinaf itirazının ise kabulüyle bu yöne ilişkin İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, yeniden esas hakkında hüküm kurulması suretiyle baba ile çocuk arasında daha uygun süreler ile kişisel ilişki kurulmasına karar verilmiştir. Karar taraf vekillerince yukarıda gösterilen şekilde temyiz edilmiştir.

3-Dosyanın yapılan incelemesinde; davacı kadın vekili, velayeti kendisine verilen ortak çocuk yararına aylık 1.000,00 TL olarak hükmedilen iştirak nafakasının aylık 3.000,00 TL'ye yükseltilmesini dava etmiş, 20.02.2024 tarihli ıslah dilekçesi ile de iştirak nafakasının aylık 5.000,00 TL olarak belirlenmesini talep etmiştir. İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama sonunda ortak çocuk yararına aylık 3.000,00 TL iştirak nafakasına hükmedilmiştir. Taraflarca iştirak nafakasına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu neticesinde Bölge Adliye Mahkemesince tarafların istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince kadın vekilinin istinaf itirazı yönünden, iştirak nafakasının niteliği itibariyle bölünebilir bir alacak olmadığından ıslah yoluyla artırılamayacağı ve kısmi davaya konu olamayacağı, bu nedenle dava dilekçesindeki taleple bağlı kalınarak hüküm kurulmasının isabetli olduğu gerekçesiyle kadın vekilinin bu yöne ilişkin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş ise de; taraflardan her biri, yapmış olduğu usul işlemlerini kısmen veya tamamen ıslah edebilir. Aynı davada, taraflar ancak bir kez ıslah yoluna başvurabilir (6100 sayılı Kanun md. 176/1-2). Islah, tahkikatın sona ermesine kadar yapılabilir. Islah, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir. Karşı taraf duruşmada hazır değilse veya ıslah talebi duruşma dışında yapılıyorsa, bu yazılı talep veya tutanak örneği, haber vermek amacıyla karşı tarafa bildirilir (6100 sayılı Kanun md. 177/3).

Öte yandan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir. Çocuğun üstün yararını belirlerken onun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâki ve toplumsal gelişiminin sağlanması amacının gözetilmesi gereklidir. Anne ve babanın yararları, ahlâki değer yargıları, sosyal konumları gibi durumları çocuğun üstün yararını etkilemediği ölçüde göz önünde tutulur. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 2 nci ve Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin 3 üncü ve 6 ncı maddeleri idrak çağındaki çocukların kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerinin alınması ve görüşlerine gereken önemin verilmesini öngörmektedir. Çocukların üstün yararı gerektirdiği takdirde görüşlerinin aksine de karar verilmesi mümkündür.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 24.11.2022 tarihli ve 2020/2-4 52... /1595 karar sayılı kararında da vurgulandığı üzere, "(...) ana babanın bakım yükümünün doğal sonucu olan iştirak nafakası, çocuğun korunmasına yönelik olup, kamu düzenine ilişkindir. Bu nedenledir ki hâkim talep bulunmasa dahi kendiliğinden iştirak nafakasına hükmetmelidir.(...)" İştirak nafakasının, çocuğun üstün yararı ve korunmasına ilişkin olması sebebiyle bu hakkın kamu düzenini yakından ilgilendirmesi ve gerek ulusal gerekse uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış bulunması karşısında, nafaka miktarının yargılama sırasında artırılmasına yönelik taleplerin, usule ilişkin kurallar yanlış yorumlanarak çocuğun üstün yararına aykırı karar verilmesi, Anayasa'nın 36. ve 41. maddeleri ile Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırılık teşkil eder. Ayrıca, iştirak nafakası miktarı çocuğun ihtiyaçları ile ana ve babanın hayat koşulları ve ödeme güçleri dikkate alınarak belirlenir (TMK m.330). Boşanmakla birbirlerinden ayrılan ve adeta iki yabancı haline gelebilen ana ve babanın, birbirlerinin hayat koşullarını, ekonomik durumlarını ve ödeme güçlerini her zaman için önceden tam olarak bilmeleri beklenemez. Dolayısıyla nafaka yükümlüsünün hayat koşulları, ekonomik ve ödeme gücü ancak yargılama sürecinde tam olarak belirlenebilir. Bu nedenle, yargılama aşamasında toplanan delillerle belirlenen duruma göre, zamanında karşılanması gereken çocuğun ihtiyaçları ve uzun zaman alan yargılama süreci de dikkate alındığında, iştirak nafakası miktarına ilişkin istemin ıslah yoluyla güncellenmesi gayet doğal ve çocuğun üstün yararına uygundur. Aksi düşünce, bir dava bitmeden yeni bir nafaka artırım davasının açılmasına sebebiyet verir ki, bu durum usul ekonomisine aykırı olup, çocuğun bakım ve eğitimi için gerekli ve zorunlu olan nafakaya zamanında ulaşılmasına da engel olacaktır. Bu sebeple de ıslah sisteminin kabul edilmemesi iştirak nafakasının niteliği ve çocuğun üstün yararına aykırılık teşkil eder. Bu durumda, bağımsız olarak açılan nafaka davasında, iştirak nafakasının ıslah yoluyla artırılabileceğinin kabul edilmemesi doğru değildir.
Bu durumda, tarafların gerçekleşen sosyal ve ekonomik durumlarına, nafakanın niteliğine, günün ekonomik koşullarına göre ortak çocuk 2019 doğumlu ... yararına takdir edilen iştirak nafakası azdır. Mahkemece ıslah tarihinden önce dava dilekçesindeki talep edilen miktarların, ıslahtan sonra ise ıslah dilekçesindeki miktarların dikkate alınarak daha uygun miktarda nafakaya hükmedilmesi gerekir. Bu yön gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve kanuna aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4. Diğer yandan, Türk Medeni Kanunu'nun 182/2. maddesi uyarınca iştirak nafakası, velayet kendisine verilmeyen anne veya babanın, çocuğun bakım, eğitim ve yetiştirilme giderlerine ekonomik gücü oranında katılmasını sağlayan bir yükümlülüktür. Velayet kendisine bırakılmayan eş, çocuğun bakım ve eğitim giderlerine gücü oranında katılmak zorundadır. İştirak nafakasının kapsamına yalnızca çocuğun temel bakım giderleri değil; yiyecek, giyecek, barınma, sağlık, dinlenme, eğitim, öğretim, harçlık, ulaşım, sosyal ve kültürel ihtiyaçlar ile çocuğun yaşı, eğitim dönemi ve gelişim seviyesine göre ortaya çıkan diğer zorunlu giderler de dahildir. Bu nedenle okul ücreti ve eğitim giderleri iştirak nafakasından ayrı ve bağımsız bir yükümlülük değil, iştirak nafakasının içinde değerlendirilmesi gereken giderlerdir. Velayet kendisine verilmeyen ebeveyn bakımından "okul ücreti" veya "eğitim gideri" adı altında sınırları belirsiz, infazda tereddüt yaratabilecek ve taraflar arasında yeni uyuşmazlıklara yol açabilecek ayrıca bir ödeme yükümlülüğü kurulmasını isabetli değildir. Bunun yerine, çocuğun eğitim giderleri de dahil olmak üzere tüm ihtiyaçları, tarafların ekonomik ve sosyal durumları, gelirleri, çocuğun yaşı, devam ettiği okul, eğitim dönemi ve belgelendirilebilen giderler birlikte değerlendirilerek iştirak nafakası belirlenmelidir. Tarafların ekonomik durumunda, çocuğun ihtiyaçlarında veya eğitim giderlerinde değişiklik meydana gelmesi hâlinde ise TMK m. 331 gereğince iştirak nafakasının artırılması, azaltılması, kaldırılması veya eğitim giderlerini de kapsayacak şekilde yeniden belirlenmesi her zaman için mümkündür (Bu konularda Dairemizin 04.04.2018 tarih, E: 2017/938 - K: 2018/4539, 15.04.2025 tarih ve E: 2024/766 - K: 2025/37 15... .04.2024 tarih, E: 2024/1044, K: 2024/2256 sayılı kararları emsal niteliktedir).

Somut olayda davacı kadın dava dilekçesi ile tarafların anlaşmalı boşanmalarına ilişkin karar ile onaylanan protokolde yer alan düzenlemede müşterek çocuğun eğitim giderlerinin belirli dönemle sınırlı olarak baba tarafından karşılanması şeklinde düzenlendiğini, bu sürenin sona ermesinden sonra eğitim giderlerinin tarafların maddi durumlarına göre ortak karşılanmasının öngörüldüğünü, ancak müşterek çocuğun artan ihtiyaçları ve eğitim hayatının devam etmesi nedeniyle bu düzenlemenin yetersiz kaldığını ileri sürülerek müşterek çocuğun eğitim giderlerinin eğitim hayatı sona erinceye kadar davalı baba tarafından karşılanacak şekilde yeniden düzenlenmesini talep etmiştir. Olayları anlatmak taraflara hukuki nitelendirmeyi yapmak hâkime aittir. Kadının dava dilekçesi bir bütün olarak ele alındığında, iştirak nafakası kapsamının eğitim giderlerini de içerecek şekilde yeniden belirlenmesinin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple, anlaşmalı boşanma protokolünde ayrı bir yükümlülük olarak belirlenen eğitim giderlerinin de iştirak nafakası kapsamına alınarak davalı baba yönünden iştirak nafakası adı altında tek bir yükümlülük belirlemek gerekmektedir. Davacının talebinin, protokolde ayrı olarak düzenlenen eğitim giderlerinin, iştirak nafakası kapsamında değerlendirilip çocuğun üstün yararı gözetilerek yeniden belirlenmesine yönelik olduğu anlaşılmakta olup uyuşmazlığın bu çerçevede ele alınması gerekmektedir.

Bu durumda Mahkemece; hâkimin davayı aydınlatma ödevi (HMK m. 31) gereğince protokolde düzenlenen eğitim giderlerinin kapsamının hangi gider kalemlerini içerdiğinin ve talep miktarının açıklattırılması, tarafların güncel ekonomik ve sosyal durumlarının araştırılması, müşterek çocuğun yaşı, eğitim durumu ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak taraflarca sunulan veya ilgili kurumlardan temin edilecek eğitim giderlerine ilişkin belge ve kayıtların dosyaya alınması, gerekli görülmesi halinde uzman bilirkişiden rapor alınarak çocuğun eğitim giderlerinin tespiti ile iştirak

nafakası olarak talep edilen miktar ve eğitim gideri olarak talep edilecek miktar bir bütün olarak değerlendirilerek iştirak nafakasının eğitim giderlerini de kapsayacak ve infazda tereddüt yaratmayacak şekilde yeniden belirlenip uygun miktarda iştirak nafakasına hükmedilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması da doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

KARAR

1.Temyiz olunan, Bölge Adliye Mahkemesi kararının yukarıda gösterilen sebeplerle BOZULMASINA, bozma sebebine göre davacı kadın vekilinin, nafakaya uygulanacak ÜFE artışına dava tarihinden itibaren hükmedilmemesine yönelik temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına,

2.Davalı erkek vekilinin tüm, davacı kadın vekilinin sair temyiz itirazlarının reddi ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozma kapsamı dışında kalan temyize konu bölümlerinin 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz eden ...'a yükletilmesine,

Peşin alınan harcın istek halinde yatıran ...'a iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

04.03.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Her ne kadar İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 56. Hukuk Dairesinin 14.10.2025 tarih ve 2024/1202 Esas, 2025/1446 Karar sayılı ilamının, mevcut taleplerden iştirak nafakasının artırılması talebi yönünden davacı tarafça yapılan ıslahın geçerli kabul edilmesi ve ıslah dilekçesi içeriğine göre artırım talebinin değerlendirilerek karar verilmesi gerektiği yönünde dairemiz heyet üyelerinin çoğunluğu tarafından bozma kararı verilmiş ise de, bu yönüyle bozma kararı yerinde değildir. Şöyle ki; iştirak nafakasının artırılması talebi, niteliği itibarıyla çocuk için daha önce bağlanan ve kesinleşen iştirak nafakası miktarının, geçen süre dikkate alınarak dava tarihi itibarıyla artırım yoluyla yeniden belirlenmesine ilişkin olup, belirlenebilir niteliktedir. Başka bir ifadeyle, artırım talebinde bulunan davacı taraf, dava tarihi itibarıyla mevcut iştirak nafakasının hangi miktarda artırılmasını talep edeceğini bilebilecek durumdadır; esasen bunu bilmesi de gerekir. Çünkü bu talep, bölünebilir yahut kısmi davaya konu edilebilir bir talep değildir. Nitekim Bölge Adliye Mahkemesinin karar gerekçesinde de açıkça belirtildiği üzere, Hukuk Genel Kurulunun 07.11.2019 tarih ve 2018/3-564 Esas, 2019/1150 Karar sayılı ilamında bu hususlar açıkça belirtilmiş; sonuç itibarıyla “nafaka bağlanması ve artırım” taleplerine konu olan davalarda, talebin bölünemez ve kısmi davaya konu yapılamaz niteliği gereğince, yargılama sürecinde “ıslah yolu ile” artırılamayacağı yönünde oy birliği ile karar verilmiştir. Gerek anılan karar içeriğinde belirtilen usuller gerekse yukarıda tarafımızca açıklanan diğer nedenler gereğince, “iştirak nafakasının artırılması” davası yönünden ıslah müessesesinin geçerli ve uygulanabilir olma özelliğinin bulunmaması karşısında, Bölge Adliye Mahkemesi kararının bu yönüyle doğru olduğu gözetilerek

kararın onanmasına karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle değerli çoğunluğun hükmün bozulması yönündeki görüşüne katılmıyoruz.